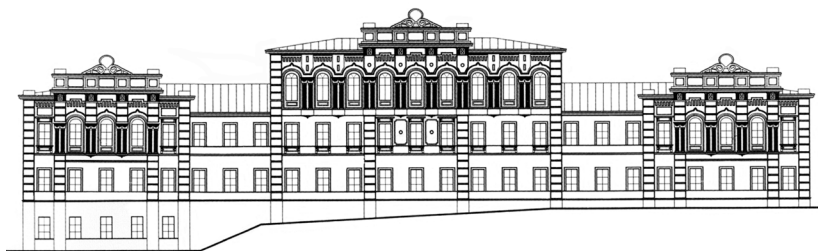

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
ІНСТИТУТ КУЛЬТУРОЛОГІЇ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ

КУЛЬТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ СУСПІЛЬСТВО ХХІ СТОЛІТТЯ

Матеріали всеукраїнської науково-теоретичної
конференції молодих учених
18–19 квітня 2019 р.

Харків, ХДАК,
2019

УДК 378[002+008] (063)
К90

Друкується за рішенням ученої ради
Харківської державної академії культури
(протокол № 8 від 29 березня 2019 р.)

Відповідальна за випуск **Н. М. Кушнарєнко**

Редакційна колегія:

Шейко В. М., д-р іст. наук, проф., дійсний член Національної академії мистецтв України, засл. діяч мистецтв України, ректор ХДАК;

Кушнарєнко Н. М., д-р пед. наук, проф., засл. працівник культури України, про- ректор з наукової роботи ХДАК;

Косачова О. О., канд. наук із соц. комунікацій, ст. викл., заст. декана факультету кіно-, телемистецтва, голова Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених ХДАК (НТСА ХДАК);

Шолуха Н. С., канд. культурології, доц., заст. голови НТСА ХДАК;

Сищенко С. В., канд. пед. наук, доц., ХДАК, заст. голови НТСА ХДАК;

Жукова Я. О., аспірант ХДАК;

Бірьова О. Ю., канд. іст. наук., ст. викл. ХДАК;

Вегеріна А. В., канд. пед. наук, ст. викл. ХДАК;

Куриленко І. А., канд. мистецтвозн., доц. ХДАК;

Воскобойнікова В. В., канд. мистецтвозн., викл. ХДАК;

Рябуха Н. О., д-р мистецтвозн., доц., заст. декана факультету музичного мистецтва ХДАК;

Семенова Н. М., ст. викл., заст. декана факультету хореографічного мистецтва ХДАК;

Кішмєрєшкіна М. О., студ. ХДАК;

Мащенко І. О., аспірант ХДАК;

Коржик Н. А., канд. наук із соц. комунікацій, ст. викл. ХДАК;

Брусєнцев В. О., канд. техн. наук, доц. ХДАК;

Остропольська З. М., канд. філос. наук, доц. ХДАК;

Зайцева М. М., канд. економ. наук, доц. ХДАК;

Ростовцев С. С., канд. наук із соц. комунікацій, ст. викл. ХДАК;

Коробка Г. О., канд. філос. наук, доц. ХДАК;

Рибалко С. Б., д-р мистецтвозн., проф., зав. каф. мистецтвознавства, літературознавства та мовознавства ХДАК.

Троян А. А., начальник ред.-вид. відділу ХДАК.

К90 Культура та інформаційне суспільство ХХІ століття : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 18–19 квітня 2019 р. / За ред. проф. В. М. Шейка та ін. — Харків : ХДАК, 2019. — 410 с.
ISBN 978-966-8308-26-0

У науковому збірнику висвітлюються доробки молодих науковців (викладачів, аспірантів, студентів) у галузях суспільствознавства, культурології, мистецтвознавства, мовознавства, педагогіки, історії, туризму, менеджменту книгознавства, бібліотекознавства, бібліографознавства, документознавства, сучасних інформаційних технологій.

УДК 378[002+008] (063)

СЕКЦІЯ: ІСТОРИЧНІ ТА МУЗЕЄЗНАВЧІ ПИТАННЯ В СУЧАСНОМУ НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ

В. В. Калініченко

РОЛЬ СУЧАСНОГО МУЗЕЮ В СИСТЕМІ ОСВІТИ

Музеї у сучасному суспільстві розглядаються як невід'ємна складова його соціокультурного простору. Як соціокультурний інститут він — важливе місце в системі вітчизняної освіти.

Музей, як специфічний, багатофункціональний соціокультурний механізм, спрямований на збереження історико-культурної спадщини. Освіта повинна інтегрувати культуру, бути її транслятором і виступати чинником розвитку.

Зважаючи на кризу класичної освітньої моделі в умовах переходу до нової системи цінностей інформаційної цивілізації, на початку ХХІ ст. відбувається осмислення ролі культури у визначенні орієнтирів у сфері освіти і виховання.

Завданням сучасного музею є надання «істинної освіти»: не фундаментальних знань, а формування ставлення людини до світу й свого минулого; не знань історичних подій та явищ, а формування особистого ставлення до них. Освітня діяльність музею є важливим чинником інкультурації та соціалізації особистості.

Ефективним засобом пізнання культури як знакової системи, може вважатися метод «занурення у культуру», що відкриває можливості інтуїтивного пізнання шляхом співпереживання. Важливо враховувати, що опанування культурної спадщини у музеї має свою специфіку. На відміну від наукового пізнання і наукових методів дослідження, воно базується на принципово інших механізмах гуманітарного мислення. Музейний заклад дозволяє актуалізувати такі види гуманітарного знання, як: відчуття, переживання, занурення.

Освіта в музеї полягає у безпосередньому контакті з опредметненою культурою. Педагогічна діяльність, спрямована на розкриття і засвоєння багатовимірного музейного об'єкта або предмета як знаку епохи, музейної колекції як образу епохи, музейного простору як діалогу епох або діалогу культур.

Слід відзначити світову тенденцію розвитку анімаційної методики у музеях, спрямовану на відтворення історико-культурного або природного середовища побутування речей. Культурологічний підхід дозволяє нам розглядати музей не тільки як зберігача, інтерпретатора, але й організатора творчого пізнання культурної спадщини, або дослідницької практики відвідувачів.

Створення інтерактивних експозицій, впровадження музейно-педагогічних методик, сприяють подоланню пасивності у формах сприйняття музейної інформації. Технологія інтерактивності приваблива не тільки для відвідувачів, але стає основною тенденцією розвитку музеїв. Використання можливостей і переваг цифрових об'єктів у музейній галузі має

великі перспективи, зокрема сприятиме розвитку музейної комунікації, налагодженню змістовного діалогу між музеєм і суспільством.

Освітньо-виховна роль реалізується шляхом створення структур всередині закладу, поза музеєм (центри традиційної культури, клуби, товариства); у створенні музейного продукту (екскурсії, виставки, лекції, культурологічні заходи).

Осмислення методологічних основ культурно-освітньої діяльності музеїв відбувається у руслі загальної гуманізації науки, культури і освіти. Роль музею в освітній сфері є діяльністю, що спрямована на збереження і передачу наступним поколінням культурного досвіду і гуманістичних традицій людства. Освітній потенціал музею полягає у вирішенні комплексу завдань, пов'язаних з самореалізацією та самоосвітою особистості; він відкриває шлях культурної ініціативи особи для набуття нею освітньої компетенції.

Таким чином, основні напрями діяльності українських музеїв передбачають створення інтерактивних експозицій, впровадження музейно-педагогічних методик, які сприяють ознайомленню з музейним простором, подоланню пасивності у формах сприйняття музейної інформації.

Т. І. Ямполь

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ В ДІЯЛЬНОСТІ РУБІЖАНСЬКОГО МУЗЕЮ (ЛУТАНЩИНА)

Прискорений темп життя зумовлює зміни в роботі музеїв України. Зважаючи на вимоги суспільства, працівники музеїв осучаснюють форми роботи в експозиційній, виставковій, фондovій діяльності, працюючи з відвідувачами, використовуючи інтерактивні методики.

Головна мета експозиції Рубіжанського музею, згідно з концепцією, — відтворити стиль життя міста, заснованого наприкінці XIX ст., побудованого у XX ст. — в період індустріалізації, розвитку промисловості, науки та техніки, формування нових індустріальних міст. Використовуючи засоби й методи музейної роботи, працівники через експозиції передають новим поколінням рубіжан знання культури, історії, допомагають усвідомити причетність до історичної пам'яті міста, характеру, мети, пріоритетів і стилю життя, притаманних Рубіжному.

Для підтримки щоденного діалогу з музейною аудиторією співробітники музею аналізують попит відвідувачів, зважаючи на їхню вікову категорію, на основі цих висновків вносять пропозиції, таким чином зберігаючи свою актуальність для сучасного візитера. Експозиції КЗ «Міський музей», за умови впровадження нових форм музейного спілкування, починають взаємодіяти з відвідувачами, звертаються до їхньої пам'яті, свідомості, емоційної особистісної сфери.

Важливим напрямом музейної комунікації є створення нових виставок, поповнення колекцій, наукове комплектування. Застосовуючи інноваційні технології, основи музейної педагогіки, співробітники Рубіжанського музею багато років проводять музейно-освітні програми, які